Gemeente Texel

.txl

Advies

Vaststellen Programma Stedelijk Water en Riolering

Doelenboom

Programma	**7**	**Duurzaam, schoon en innovatief**
Maatschappelijk doel	7.1	Een gezond milieu bevorderen
Beleidsdoel	7.1.1	Rioolstelsel in stand houden en eventueel verbeteren

Raadsvoorstel

Voorgesteld wordt te besluiten:

1. Het Programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) 2023-2027 vast te stellen inclusief reeds in 2017 als bijlage vastgestelde beleidsnota “Beheer en onderhoud gemeentelijk oppervlaktewatersysteem Texel” , wederom opgenomen in de bijlage van dit PSWR;
2. In te stemmen met de financiële consequenties van het PSWR door de voorkeursvariant, variant ‘Anticiperend’ van €284,66, te volgen. Het gevolg is daling van de rioolheffing in 2023 met €9,06 ten opzichte van 2022 waarna de rioolheffing vijf jaar lang alleen trendmatig wordt verhoogd;

Toelichting

Om zo goed mogelijk te kunnen aansluiten op de omgevingsvisie en op het omgevingsplan hebben we de traditionele opzet van het huidige Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) aangepast en hernoemd. Dit programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) 2023-2027 bevat nu bouwstenen voor de omgevingsvisie en het omgevingsplan en een concreet maatregelen-programma. In dit programma leggen we nog steeds vast hoe we ervoor zorgen dat we aan de zorgplichten voldoen, welke kosten ermee zijn gemoeid en welke inzet van financiële en personele middelen hiervoor nodig is. Dit vormt de beleidsmatige basis voor de rioolheffing. Het PSWR is een belangrijke onderdeel voor het klimaatadaptief maken van Texel. Voor de bredere aanpak van klimaatadaptatie op het eiland komt een plan met strategie dat later aan uw raad zal worden aangeboden.

Dit Programma Stedelijk Water en Riool wordt vastgesteld voor een duur van 5 jaar.

Consequenties

Financieel	☑ Ja ☐ Nee	Majeure risico’s	☑ Ja ☐ Nee
Personeel/Organisatie	☐ Ja ☑ Nee	Beheer	☑ Ja ☐ Nee
Juridisch	☐ Ja ☑ Nee	Belanghebbenden	☐ Ja ☑ Nee
Beleid	☑ Ja ☐ Nee	Structuurvisie	☐ Ja ☑ Nee
Inkoop/Aanbesteding	☐ Ja ☑ Nee	Regie	
Deregulering	☐ Ja ☑ Nee	**Zaaknummer**	3228455

Bijlagen

1. Het Programma Stedelijk Water en Riool 2023-2027;

Vaststellen Programma Stedelijk Water en Riolering

Samenvatting

Samen met de gemeentes Den Helder, Schagen, Hollands Kroon en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft de Gemeente Texel een nieuw Programma stedelijkwater en riool (PSWR) opgesteld. Iedere gemeente stelt periodiek een nieuw rioleringsprogramma op waarin de doelen en noodzakelijke maatregelen staan beschreven welke nodig zijn om invulling te kunnen geven aan de zorgplichten voor het omgaan met afvalwater, regenwater en grondwater. Hierbij wordt de komende jaren vooral ingezet op omgaan met de toenemende regenwaterproblematiek door klimaatveranderingen, continueren van de samenwerking in de Noordkop, innovatieve wijzen van onderhoud en verbeterd assetmanagement waarbij nog meer gekeken wordt naar de nut en noodzaak van maatregelen.

Door de klimaatverandering krijgen we vaker te maken met piekbuien. Enkel het vergroten van rioolbuizen is voor het voorkomen van overlast door deze piekbuien niet haalbaar. Het overtollige water zal daarom vooral bovengronds naar de plekken moeten stromen waar het minste overlast ontstaat. In dit PSWR is daar extra aandacht voor gekomen. Vanaf deze planperiode gaan we het percentage afgekoppeld oppervlak verhogen door als vast onderdeel binnen alle rioolprojecten – mits doelmatig – de aangrenzende zijden van particuliere dakvlakken af te koppelen. De kosten van deze werkzaamheden worden opgenomen in het project, óók daar waar het gaat om werkzaamheden op niet-openbare terreinen. Om ook locaties waar geen projecten gepland zijn de komende planperiode tegemoet te komen, komt er een nader uit te werken stimuleringsregeling. Waarbij het maximaal te verkrijgen bedrag gelijk staat aan de kosten die wij binnen projecten maken voor het afkoppelen.

Als de voorgestelde variant wordt vastgesteld betekent dit een daling van de rioolheffing in 2023 met €9,06 ten opzichte van 2022, waarna de rioolheffing vijf jaar lang alleen, jaarlijks trendmatig zal stijgen. Deze verlaging is mogelijk door efficiëntere onderhoudsmethoden, langere levensduur van de riolering door gebruik van kunststof en reëlere programmering van de projecten. Het rioolfonds is de afgelopen planperiode verder gegroeid en daarmee ruim voldoende gevuld voor het kunnen uitvoeren van twee onvoorziene rioolprojecten. De voorgestelde variant gaat daarom uit van een dekkende heffing, waarbij het rioolfonds niet verder wordt opgehoogd.

Het Programma Stedelijk Water en Riool wordt vastgesteld voor een periode van 5 jaar.

Vaststellen Programma Stedelijk Water en Riolering

Argumenten tot advies

1. Een vastgesteld PSWR dient als grondslag om de rioolheffing op te kunnen leggen aan de aangesloten perceeleigenaren. Via het PSWR kiest de raad welke koers de gemeente gaat kiezen op het gebied van de waterzorgplichten.
2. De gemeente Texel beschikt sinds de vaststelling van het vorige gemeentelijk rioleringsplan over een beleidsdocument voor het beheer en onderhoud voor de onderhoudszorgplicht voor een groot deel van de watergangen op Texel. Hierbij inbegrepen het maaien en baggeren van de watergangen alsook het onderhoud van de beschoeiingen en de peilregulerende objecten zoals duikers, stuwen. Via deze beleidsnota zijn de uitgangspunten en benodigde kosten inzichtelijk gemaakt.
3. De gemeenteraad dient vast te stellen hoe de benodigde kosten al dan niet gedekt kunnen worden Ook in het verloop van rioolheffing (gelijkblijvend/daling) kan de raad keuzes maken.
4. De gemeenteraad kan, binnen de wettelijk kaders, bepalen of toerekeningen aan de rioolheffing gedaan kunnen worden.

Alternatieven

1. Er worden drie strikt financieel technische varianten voorgelegd. De varianten onderscheiden zich in de mate van duur om aan het gekozen heffingsbedrag vast te kunnen houden (verder laten oplopen-, gelijk houden van-, of gedeeltelijk inzetten van het rioolfonds).
2. Andere toerekeningen zijn mogelijk, er kan van de toerekening watertaken afgezien worden en het toerekenen van een deel van de kosten voor het straatvegen kan uit de rioolheffing gehaald worden.
3. Als de toerekening watertaken op riool vervalt dient 100% gedekt te worden uit andere middelen (Algemene Middelen). Dit geldt dan uiteraard ook voor het eventuele schrappen van toerekenen straatveegkosten.

Consequenties van het advies

- **Financieel**

Kosten		
Structureel	M.i.v. 1 januari 2023	kostendekkend

Geen dekking *	☐ Begroting/begrotingsbrief	☐ Halfjaarrapportage	☑ Jaarrekening

*** Toelichting**
100% van de rioolkosten (afvalwater, regenwater en grondwater) via rioolheffing;
60% van de jaarlijkse kosten voor straatvegen via de rioolheffing;
55% van de beheerkosten oppervlaktewater via de rioolheffing.

Er wordt administratief onderscheid gemaakt tussen onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen, welke verrekend zullen worden via de voorziening riool.

De beschikbare varianten waar aan gerekend is zijn als volgt;

Heffingsvarianten PSWR gemeente Texel in periode 2023-2027 (prijspeil 2023)

Heffing 2022: € 293,72 Verwachtte stand rioolfonds 31-12-2022*: € 2.753.359,00		
	2023	Schatting rioolfonds 31-12-2027
Variant ‘Duurzaam’	€ 298,13	€ 3.605.341,00
Variant ‘Anticiperend’	€ 284,66	€ 2.753.359,00
Variant ‘Fluctuerend’	€ 270,02	€ 1.719.521,00

****) de werkelijke stand van het rioolfonds wordt bekend bij de jaarrekening 2022.***

Toelichting varianten

- De variant Duurzaam leidt tot een benodigde heffing die langere tijd – beleidsmatig – gelijk kan blijven. Onderweg leidt deze heffing tot een sterk oplopend saldo in de voorziening, totdat de (theoretisch) verwachte lasten sterk stijgen (vanaf 2041). Als op korte termijn de inflatie nog verder toeneemt, of de klimaatopgaven groter blijken dan nu gedacht, biedt dit hogere saldo wel een betere en/of langere mogelijkheid tot tarief egalisatie. Variant 'Duurzaam' borduurt verder op de huidige heffing, beleidsmatig is daar geen reden toe. Het enige voordeel van deze variant is dat de spaarpot (rioolfonds) verder gevuld wordt en daarmee voorsorteert op de verwachte vervangingspiek vanaf 2041. Het is echter af te vragen of het hebben van zo'n grote spaarpot wel wenselijk en nodig is gezien de lange tijdsspanne tussen moment van vaststellen en de verwachte vervangingspiek in deze economische tijden.

- In de variant Anticiperend wordt het oplopende saldo voorkomen door een tariefsverlaging van €9.06 voor 2023, ten opzichte van 2022. De inkomsten passen zo beter bij de geactualiseerde prognoses van aantal heffingseenheden en benodigde uitgaven, investeringen en ambities. Richtpunt voor de gekozen verlaging is dat het saldo in de voorziening aan het einde van de planperiode gelijk is aan het saldo bij aanvang. Bij variant 'Anticiperend' kan de rioolheffing ook nog lang na de planperiode van dit PSWR beleidsmatig gelijk blijven.

- De variant Fluctuerend leidt tot een heffing die – gedurende de planperiode – extra verlaagd kan worden (met circa €14,-) . Hierbij loopt het saldo in de voorziening wel terug, waardoor het tarief vanaf 2028 al weer met €14,- verhoogd moet worden om deze op het gewenste peil te krijgen. Het tarief kan daarna weliswaar beleidsmatig weer 10 jaar gelijk blijven (net als in de basisvariant), maar door het structureel lagere saldo in de voorziening zijn de egalisatiemogelijkheden al die tijd beperkt. Variant 'Fluctuerend' zal daarom in de toekomst als eerste van de drie varianten verder verhoogd moeten worden om zo het saldo op een niveau te krijgen waarmee de vervangingspiek vanaf 2041 opgevangen kan worden.

Voor alle varianten geldt dat de rioolheffing gedurende de planperiode kostendekkend is en enkel trendmatig verhoogd wordt.

Gezien de onzekere tijd met onvoorspelbare prijsstijgingen, en om te voorkomen dat na deze planperiode de rioolheffing als gevolg hiervan significant verhoogd moet worden, heeft variant 'Anticiperend' de voorkeur.

De administratieve verwerking van het PSWR wordt aangepast aan de bestaande wet- en regelgeving (BBV Notitie Lokale Heffingen). Met ingang van de nieuwe planperiode wordt de weergave van de mutatie overhead en compensabele btw (t.o.v. het vorige begrotingsjaar), conform de genoemde notitie, verantwoord onder de algemene (dekkings-) middelen en als zodanig meegenomen in ons meerjarenperspectief. Bij de 'Autonome ontwikkelingen' zal de mutatie worden toegelicht.

- **Majeure risico's**
  1. Zonder deugdelijk invulling van de zorgplicht ernstige risico's voor de volksgezondheid.
  2. Zonder deugdelijke invulling van de zorgplicht is er het risico voor toenemende wateroverlast en schade aan de omgeving.
  3. Zonder deugdelijk onderhoud aan de watergangen kan het bevoegde gezag maatregelen tegen de gemeente nemen.
  4. Zonder vastgesteld PSWR kan er geen rioolheffing opgelegd worden waardoor er in het ergste geval geen inkomsten zijn om beheer en onderhoud aan de riolering te doen als er geen geld uit de Algemene middelen beschikbaar komt.

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie

- Art. 4.22 Wet Milieubeheer;
- Art. 228a Gemeentewet;
- Waterwet;
- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- Keur;

Aanleiding / Voorgeschiedenis / Eerdere besluiten

Binnen de samenwerkingsregio Noordkop werken we als gemeenten (Den Helder, Hollands Kroon, Schagen en Texel), Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en PWN Drinkwaterbedrijf Noord-Holland intensief samen op het gebied van stedelijk waterbeheer. Voor de periode 2018 tot en met 2022 hebben we hiervoor al een “gezamenlijk gemeentelijk rioleringsplan Noordkop” opgesteld. Een plan waarin we onze visie en ons beleid op elkaar hebben afgestemd en wat daarna verder is uitgewerkt tot aparte, gemeentespecifieke rioleringsplannen. Dit gemeentelijke rioleringsplan (GRP) bevat de evaluatie, een beschrijving van de huidige situatie, de benodigde middelen en maatwerk met betrekking tot bepaalde strategieën.
Voor dit PSWR hebben we het regionale en het gemeentelijk deel gebundeld in één document. Met het gezamenlijk opstellen van het regionale deel verhogen we o.a. de efficiëntie, delen we onze kennis en kunnen we een kwaliteitsimpuls geven. Met de combinatie regionaal-lokaal laten we ook zien hoe we regionaal ambities doorvertalen naar lokaal gemeentespecifiek beleid. Het uitvoeringsprogramma in het regionale deel van dit plan bestaat uit activiteiten die we als samenwerkingsregio gezamenlijk oppakken. Samen met het uitvoeringsprogramma in het gemeentelijke deel vormt dit de activiteiten voor de komende planperiode. Met dit PSWR zetten we de koers op hoofdlijnen voort en stellen we deze op punten bij voor de planperiode 2023-2027.

Naast het PSWR leggen we nog een tweede nota aan u voor, de nota Beheer en Onderhoud gemeentelijke oppervlaktewatersystemen Texel. Deze tweede nota beschrijft de manier waarop Texel invulling kan geven aan haar wettelijke zorgplichten met betrekking tot afvalwater, regenwater en grondwater enerzijds en landelijk en stedelijk oppervlaktewater anderzijds. De afgelopen planperiode is gebleken dat de nota inhoudelijk geen aanpassingen behoeft en dat het vastgestelde procentuele bijdrage vanuit de rioolheffing afdoende is. Dit wordt voortgezet in de nieuwe planperiode.

Programma Stedelijk Water en Riool
Iedere gemeente dient haar beheer en onderhoud van de rioleringszorgplichten in een beleidsdocument (voorheen gemeentelijk rioleringsplan, GRP) vast te leggen. Om zo goed mogelijk te kunnen aansluiten op de omgevingsvisie en op het omgevingsplan hebben we de traditionele opzet van het huidige GRP aangepast en hernoemd. Dit programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) 2023-2027 bevat nu bouwstenen voor de omgevingsvisie en het omgevingsplan en een concreet maatregelen-programma. In dit programma leggen we, net als eerder met een GRP, nog steeds vast hoe we ervoor zorgen dat we aan de zorgplichten voldoen, welke kosten ermee zijn gemoeid en welke inzet van financiële en personele middelen hiervoor nodig is. Dit vormt de beleidsmatige basis voor de rioolheffing.

Beheer en onderhoud oppervlaktewatersystemen
Vanuit de Waterwet heeft het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier in zijn ‘Keur’ bepaald dat aanliggende, kadastrale eigenaren voor het overgrote deel verantwoordelijk zijn voor het beheer en onderhoud van de watergangen in hun beheersgebied. Voor Texel legt dat een flinke zorgplicht neer bij de gemeente aangezien de meeste watergangen langs of in openbaar gebied liggen. Tot 2018 werd er jaarlijks een vast bedrag beschikbaar gesteld voor het 'gewone' beheer en onderhoud van de betreffende watergangen. Dit betrof maaien en incidenteel een sloot baggeren of een kleine duiker vervangen. Om een duidelijk beeld te krijgen van het totale areaal en de benodigde kosten is een nota opgesteld waarin de te hanteren werkwijze verwoord staat. De benodigde kosten vielen ruim hoger uit dan het beschikbare jaarlijkse budget wat vanuit de Algemene Middelen beschikbaar werd gesteld. Vandaar dat bij de vaststelling van het vorige GRP gekozen is voor een toerekening aan de rioolheffing, om zo de kosten te egaliseren in de begroting. Dit is al in de kostendekkingsberekeningen opgenomen. Via dit advies dient besloten te worden dit te continueren. Let wel; er zijn nog zes grote duikers welke bij vervanging een investering vragen van € 100.000,00 per stuk. Dit zijn zulke hoge en eenmalige investeringen dat ervoor gekozen is deze niet in een gemiddeld jaarlijks budget op te nemen, deze zullen -wanneer noodzakelijk- via de investeringsbegroting aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Wettelijk is het toegestaan om dat deel van de uitgaven aan watergangen aan de rioolheffing toe te rekenen voor zover de betreffende watergang daadwerkelijk van invloed zijn op de kwantitatieve hoeveelheden regenwater waar de rioolzorg voor aan de lat staat. Voor Texel komt dat neer op het stedelijk water en de peilregulerende kunstwerken. Dit deel van het totaal komt neer op 55% van de totale kosten. De resterende 45% staat voor het beheer aan de watergangen in het landelijke gebied, wat niet toegerekend kan worden aan de rioolheffing. Dit zal uit de Algemene Middelen moeten blijven komen. Omdat het een voorzetting is van wat we de afgelopen vijf jaar is toegerekend, blijft de bijdrage uit de Algemene middelen gelijk.

Rioolheffing variant 'Anticiperend'
De benodigde kosten rioleringsonderhoud worden via een bestemmingsheffing opgelegd aan de burger, dit wil zeggen dat de geïnde gelden enkel aangewend mogen worden voor -aan de rioleringszorg gerelateerde uitvoeringstaken. Het is gemeentelijk beleid dat de rioolheffing kostendekkend is. Om een onderbouwde financiële afweging te kunnen maken zijn er middels kostendekkingsberekeningen een drietal varianten doorgerekend, welke aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd.

Doordat we de afgelopen jaren meer inzicht hebben gekregen in het areaal en de technische staat van de riolering is het mogelijk om projecten nog efficiënter te programmeren. In variant Anticiperend wordt hiermee rekening gehouden, evenals de verwachtte stijging in aantal aansluitingen door nieuwbouw, waardoor we met een dekkende rioolheffing toch kunnen dalen. Zo kan het tarief in de planperiode (beleidsmatig) verlaagd worden met €9,06 ten opzichte van 2022, waarbij het saldo in de voorziening eind 2027 op hetzelfde niveau is als nu.

Als alternatief zijn de volgende varianten berekend, met een ander tariefs- en saldoverloop tot gevolg:

Duurzaam – het tarief wordt beleidsmatig niet verlaagd. Het saldo in de voorziening loopt gedurende de planperiode verder op, om zo verdere lastenstijgingen op de langere termijn beter op te kunnen vangen.

Fluctuerend – het tarief wordt op korte termijn zo sterk mogelijk verlaagd (€14,- extra op de basisvariant, exclusief indexering), waarbij aan het eind van de planperiode nog wel wordt voldaan aan het gewenste minimumsaldo van €750.000,- in de voorziening riolering.

Gemeente Texel

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Vaststellen Programma Stedelijk Water en Riolering

Doelenboom

Programma	**7**	**Duurzaam, schoon en innovatief**
Maatschappelijk doel	7.1	Een gezond milieu bevorderen
Beleidsdoel	7.1.1	Rioolstelsel in stand houden en eventueel verbeteren

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Gelet op

- Art. 4.22 Wet Milieubeheer;
- Art. 228a Gemeentewet;
- Waterwet;
- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- Keur;

Overwegende

- De wettelijke zorgplicht, inspelen op klimaatverandering, het belang van zoetwater op Texel en het efficiënter kunnen programmeren van projecten door het toegenomen inzicht in het areaal en de technische staat van de riolering.

Besluit

1. Het Programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) 2023-2027 vast te stellen inclusief de reeds in 2017 als bijlage vastgestelde beleidsnota “Beheer en onderhoud gemeentelijk oppervlaktewatersysteem Texel”, wederom opgenomen in de bijlage van dit PSWR;
2. In te stemmen met de financiële consequenties van het PSWR door de voorkeursvariant, variant ‘Anticiperend’ van €284,66, te volgen. Het gevolg is daling van de rioolheffing in 2023 met €9,06 ten opzichte van 2022 waarna de rioolheffing vijf jaar lang alleen trendmatig wordt verhoogd;

Ondertekening

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 14-12-2022,

De griffier, De voorzitter,

Zaaknummer 3228455

Bijlagen

1. Het Programma Stedelijk Water en Riool 2023-2027;